

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSEG:

Grómon- és Zrinyi-utca sarkán, I-ső emelet,
hova minden a lap széles részét illető közlemények intézendők.
Kéziratok nem jöhetnek vissza.

Felíró szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

KIADÓHIVATAL:

Öblát Károly könyvnyomdája Zomborban,
hova az előzetesek és minden a lap anyagi részét illető közlemények intézendők
és ezek díját fizetendő. — Hirdetések előre fizetendőek.

Előfizetési árak: Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Néptanítóknak egész évre 6 frt — Félévre 3 frt — Negyedévre 1.50. — Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik hetenként kétszer:

Vasárnap és esztűrtökön.

Az 1891. évi költségvetés.

Midőn Wekerle pénzügyminiszter — írja a „Pester Correspondenz”, — tavalyi évi költségvetést terjesztette be, mely körülbelül félmillió forintos deficizzel záródott, akkor azt mondtuk, hogy e deficizt nem deficizt, hanem csak egy jel, mely által Wekerle azon biztos reményének akart kifejezést adni, hogy Magyarország államháztartásában helyre lesz állítva az egyensúly. Ehhez képest azt mondjuk az idén is, mikor a magyar pénzügyminiszter a jövő évre oly budget-t terjeszt az országgyűlés elé, mely 4040 frt felesleggel záródik, hogy ez a felesleg nem felesleg, hanem jel, a mely által a genialis pénzügyminiszter csak kifejezést akart azon immár erős meggyőződésnek, hogy Magyarország államháztartásában a már elért egyensúly állandó, csak elölr. nem látható s elháríthatatlan catastrofhák által megérinthető. Mi sem lett volna könnyebb, mint egy jelentékeny felesleget praeliminálni. E végből nem kellett volna a pénzügyminiszternek egyebet tenni, mint az államjóságok eladásából befolyó vételár fejében ugyanakkora összeget beállítani, mint az utolsó előirányzatban, vagy, támaszkodva az 1889. évi zárszámadások fényes eredményeire, az idei kedvezőbb aratásra, a folyó számadási év III. negyedében a bevételek kedvező befolyására. — A bevételeket magasabban taxálni: az eredmény aligha desavouálta volna feltevéseit s a kritika semmi esetre sem jellegezhette volna azokat jogosulatlanoknak.

Csak hogy nagyszabású s oly szerencsésen vitt pénzügyi politikájában nem vezetetti magát a pénzügyminiszter fiscalis, vagy ephemer parlamenti dicsőségre számított tekintetek által. Ő realis, a véletlenség ellen emberi lehetőség szerint biztosított állapotot, absolute deficitmentes, minden részében megtámadhatatlan államháztartást akar elérni. Látni fogjuk, hogy dr. Wekerle, ha beterveztett költségvetését — mint bizton várhatjuk, — a tények sanctionálják, főfigyelmet ismét kevésbé

fordítja a kimutatandó felesleg emelésére, mint inkább a budget végleges megfizetésére a kétségbe vonható tételaktól s különösen arra, hogy a bevételi rovattól teljesen kiírta az államjóságok eladásából eredő bevételét. A mi a magyar államháztartás bevételi rovattában regisztrálva van, az kitünő pénzügyminiszterünk akarata szerint ne csupán a bevétel ismertető jelét viselje, hanem a valóságos jövedelmét is, a mit az eladott vagyongalaktarcsék árából befolyó bevételekről csakugyan nem lehet vita nélkül állítani.

Ezek szerint tehát a legszívélyesebben üdvözljük a kedves vendéget, kit Wekerle hozott s oly nobilisan bevezetett. Találjon a felesleg nyáját nálunk s tegye magát mihamarább otthonossá. Nőjjön s viruljon a magyar állam üdvére, de ne vigyen bennünket kísértetbe, hogy lemondjunk a takarékoságról, mely jövedelét lehetővé tette.

Országgyűlési napló.

— okt. 3. — Az interpellációk napja volt a képviselőházban. Három újat jelentettek be és kettőre, Gulner és Ugron interpellációjára a német nyelvű átiratok ügyében válaszolt a miniszterelnök. Ő is csak azzal az okoskodással élt, melylyél a hivatalosak; Azt állította a magyar miniszterelnök megkötetelle, hogy az osztrák miniszterelnök minden nehézség nélkül elfogadják a magyar nyelvű átiratokat, a gyakorlatban azonban ma ez nincs így, hanem régebbi időtől fogva az ügyemet egyszerűsítése szempontjából az az eljárás követendő, hogy német nyelven írt átiratok is intézettek az osztrák miniszteriumokhoz.

A kabinetirodával sem lehet mindig magyarul levelezni, mert az sok nehézségeket okozna, mikor pl. Csehországban vagy Galiciában van az udvar. Végül kijelenti, hogy legfelsőbb helyre magyarul történnék a fölterjesztések, egy tisztán csak kezelési mellékletnek tekintendő, alá nem írt német fordítással. Kéri választásának tudomásul vételét.

E gyöngye és hatástalan előterjesztés után először Gulner Gyula válaszolt, konstatálva, hogy a közös miniszteriumokkal való érintkezésről a miniszterelnök nem szól. Nem veszi tudomásul a

választ. Ugron Gábor első szavai teljes élel fordultak a miniszterelnök ellen: „Nemcsak egy bűnös van, mondá, hanem kettő: az egyik az, a ki elkövette a távirati titok megsértését és a másik az, a ki elkövette a magyar állami törvények megsértését.” Azután azzal a sajtóságos szingzszinggal és kítőró hévvel, melylyél mindig elragadja hallgatóit, definiálta a miniszterelnök feladatát és a nemzeti nyelv fogalmát, hivatkozott a törvényre, mely nem enged meg a német nyelv használatát a nemzetközi érintkezésnél, mely csak francia nyelvet ismer. A német távirata vonatkozólag felsorolja mind ama jeleket, melyek annak hivatalos voltát bizonyítják. Nem veszi tudomásul a választ. A miniszterelnök rövid felszólalása után, melyben azt is kijelentette, hogy a közös miniszterelnök épp olyan az eljárás, mint az osztrák miniszterekkel, a ház tudomásul vette a választ.

Madarász József a Budapesti Hírlapra való hivatkozással a beszerzés év. főiskolában használt iskolakönyvek ügyében interpellálta Csáky Albin grófot, a ki — mindt mondá — kötelességének ismeri, hogy intézkedjék.

Pázmány Dénes a honvédelmi miniszterhez intézett interpellációjában ismerteti Joanovics önkéntes ügyét, a ki a pilis-csáki táborban a király születésnapja alkalmával rendezett banketten barátai társaságában az öreg urra (Kossuthra) mondott néhány szóval pohárköszöntőt és ezért azonnal bezárták és bűnvádi eljárást indítottak ellene. A honvédelmi miniszteről kér erre nézve felvilágosítást. Ugyancsak Fejérváry Géza bárónak szolt Eötvös Károly interpellációja az egrí ügyben, arról kérve tájékozást, hogy milyen stádiumban van az ügy.

Az ülés elején Almássy Gézát választották meg házagnyagnak és megválasztották a bizottsági tagokat is a kijelölés szerint; esküsk Juth Gyula helyett, kit a függetlenségi és 48-as kör jelölt a közigazgatási bizottságba, választotta meg a kormánypart Holló Lajost, a 48-as kör tagját.

Az ülés fél 2 órakor ért véget. Október 27-ig szünetel a ház.

Megyei s helyi hírek.

* Pályázat. Zombor szab. kir város tanácsa részéről az üresedésben levő évi 540 forintnyi járandósággal ellátott irnoki állásra pályázat nyitatták. Egyben felhívatták a pályázni szándékozókat, hogy az 1883. évi I-ső törvényekből előírt minősítvényüket és esetleg

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Kossuth szava!

A magyar ember, véghetetlen fájdalommal bír, de letett már arról a reménységről, hogy idehaza, magyar földön hallhassa Kossuth Lajos szavát, azt a hangot, amely egyszerűen talpra tudott állítani milliókat. Csak írott betűben beszél hozzánk Kossuth Lajos és szava, mire elől hozzánk, néma fekete betű. Így is gyűjt és lelkesít, így is felébreszt a némes indulatok, így is megrezget a szívünkben, visszhangzik a lelknk töle. Hát még, ha a világ legnagyobb szónokának, a beszéd óriási nagy mesterének csudát varázsa volna beleje öntve? Ma megtörtént ez is! Hallottuk Budapest Kossuth Lajos szavát, Kossuth Lajos gondolatait, a mi ket ő maga mondott el. Edison fonográfja tette meg a csudát. Megszületett valakiben az a jeles idea, hogy a fonográfot a magyarnak örök becsűvé teszi azzal, hogy minden időkre megörökíti benne Kossuth szavát, Kossuth hangját s ezt az eszmét sikerült is megvalósítani. Barna Tivadar és vállalkozótársai, hogy Kossuth Lajos szavát elhozhassák haza, természetesen azon voltak először, hogy fonográfot szerzenek. Ez pedig nem volt könnyű feladat. Európában még alig van fonográf, csak olyan embernek, a kiktől nem kapható meg. Néhány uralkodó világírhír tudós kapott ajánlékba egy-egy fonográfot Edisonsól, de a nagy amerikai feltaláló pénzért nem adott, s egyelőre nem is ad fonográfot az ó-világnak. A vállalkozók majdnem egész Európát bejárták egy fonográfért, nyomról-nyomra felkutatták az embereket, a kik ilyen gép urainak vallhatják magukat, míg végre Amsterdamban akadtak egy emberre, a kinek volt fonográfja, s a ki nem támadt rájuk Uchatus-ágyuval, mikor azzal állottak elébe, hogy adja el a fonográfját. Ettől az embertől négy ezer forintot megvásárolták a fonográfot, s hozták azt diadalal haza. Budapestről, mikor kellő ajánlatokat szerettek Kossuth Lajoshoz, elvitték a fonográfot Turinba. Szeptember 20-dikán fogadta Kossuth Lajos a magyarországi látogatókat s kőrtökre megengedte, hogy bemutassák neki Edison bűmülatos kis gépét.

Kossuth Lajos hosszasan, alaposan megvizsgálta a csudás

kis masina szerkezetét, aztán a füléhez illesztette a kancsukésőveket. A gép megindult s egyszerre ismerős, sokszor hallott hang beszélt ki belőle: „Jó reggelt! Kormányzó ur!”

— Helfy Ignác hangja volt, Kossuth Lajosnak jól esett az ismerős hang hallása, mosolyt ült az arcára s tréfásan fogadta a köszöntést hangos „Jó reggelt!”-tel. Helfy Ignác hangja aztán beszélt tovább s kérte Kossuth Lajost, hogy szóljon bele a fonográfba, mondjon néhány szót magyarjainak, a kik véghetetlen, gyönyörűséggel hallgatnák idehaza az ő várua várt szavát. Kossuth engedett a kérésnek. Rövid időre visszavonult s megcsinált egy körülbelül ótászá szavas beszédet: az aradi vértanúk emlékünnepére. Ezt a beszédet Kossuth bemondta a fonográfba s ezt a beszédet Kossuth Lajos szavát, elhozhatta haza. — Az irók és művészek társaságában ma hírlapírókól álló kisebb társaság hallgatta meg Kossuth Lajos beszédét. Egy kis asztalkán állott a kis masina, arany feliratos bárony tokban, mellette a viaszhengerek, igénytelen, szürke hengerek, melyek kincsekért érvő váltak azzal, hogy Kossuth szava van rajtuk. Oldalt voltak a hallgató csövek, melyeket néma esendben állottunk körül.

Berregeg indult meg a kiesi gép, apró szélkeréke sebesen forgott. Egyszerre hangok hallatszottak! Mintha a magasból jövő titokzatos szózat volna messziről, halkán, kissé fityolyozottan ér hozzánk. Hanem a hang Kossuth hangja, a szó Kossuth szava. Így nem tud más beszélni, csak ő, az Egy! Ez a némes hév, ez az igaz érzés, ez a szívöl fakadó szózat, ez a némesen büszke hanghordozás: ez Kossuth! ez Kossuth! E teljesített kötelesség nyugalma száll meg, mikor ez a hang örvendez azon, hogy all már az emlék a gonoszul lelehőrtől vértanúk Golgotháján. Az emlék tetején ott áll a diéső, a fényes, a nagy Hungária, örökös emléken szabadsága hőseinek, s néma érez-ajka beszél a magyarnak. S halljuk a szavát is, halljuk, a mint Kossuth megszólaltatta, hogy: „Házdának rendületlenül, légy hive őh magyar!”

Fásult porcz, silány anyag az a szív, a mely nem remeg erre a hangra. Szinte sir, szinte zokog, mintha kérve kérlelné, esdve biztatná: „Házdának rendületlenül, légy hive, őh magyar!” S a szobor beszél tovább s lelkesedés száll a szavába, mikor mondja hogy eskis a hazádnak, értsd meg magyarom, eskis a

hazádnak. Ne ismerj kivüle idegen isteneket, ne borulj le mások előtt, csak őt imádd, csak őt, az egy házat és szent szabadságát.

— Csak messziről, csak elhalva hangzik a szó, csak a fele valóság, a fele sejtelen s mégis, mégis: szikla legyen, kő és érzékenység, a mi meg nem indul, meg nem rendül erre a szóra. — Ilyen a Kossuth szava, a messze olasz földről kiesi gépbe szorított Kossuthszó, a mely magyarjaihoz beszél. Némán állottuk körül a gépeesköt többen s csak most tudtuk igazán megbecsülni azt a lángszót, a ki megteremtette ezt a nagy alkotást: a fonográfot, a mely el tudta közölni Kossuth Lajost, s mikor kezűnk latni vedves szemekkel, mikor már hang is elért belénk, mint a Kossuth hangja, mikor gondolkodni tudtunk magunk, akkor talán el lehet képzélni ennek a bűvés szóknak csudás erejét. Milyen lehetett ennek a szóknak a hatása nyegen ével előt, mikor még teljesen benne volt a férfikor éreze, ha agg időben, kiesi, mikor még se szorítva, meggyöngyítve, megfogyasztva, eltoppítva is ilyen.

— A fonográfot némán körülállva pár emberre még mély és fájdalmas hatást tett az a tudat, hogy ezt a hangot, ezt a szót melylyel magyar fülnek kellemesebb nincsen, csak ilyenén módon gépe zárva hallhatjuk meg. S ez az érzés meg volt bizonyosan Kossuth Lajosban is, kinek szavából még a gépen át is kierzik a keserű fájdalom, mely el-elfojta, meg-megremegtetta a szavát s egy helyen annyira erőt vesz rajta, hogy szinte zokogássá válik.

Vécsey Károly gróf.

Az aradi vértanúk albumából.

Nagy urnak gyermeke, maga is nagy ur; nem nagy képzettségű, de vitéz és határozott vezér, tetőtől talpig gavalér ember. Apja: Hajnáskövi Vécsey Ágost gróf, es. kir. valóságos belső titkos tanácsos és kamarás, lovassági tábornok, a Mária Terézia rend lovagja és több kiváló külföldi rendjel birtokosa, a magyar nemzeti testőrség kapitánya s a 3-ik huszárezred tulajdonosa; anyja: Zweibrükeni hercegnő volt, nővére udvari hölgy és Ferenc József trónörökösnek nevelője. Ő maga es. kir. aranykulesos, a József főherceg huszárezred őrnagyja még a szabadságharc előtt, az alatt pedig tábornokká emelkedett és vitéz mellét mind a három rendű kitüntetés díszítette.

eddig szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelve, folyamodványukat folyó évi október hó 25-ig kizárólag Sándor Béla városi főispán úr Ó Meltóságánál nyújtásuk be. — Kelt Zomborban, 1890. évi október hó 3-án. Csíhás polgármester.

* **Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város közönsége által az uttalap 1891—92 évi költségeloirányzata mai napon tartott rendes közgyűlésében megállapítottán, folyó hó 7-től számított 15 napon át Dr. Gertinger Pál 1-ső aljegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitétetett, ott a hivatalos óra alatt betekinthező és ellene fellebbezések ugyan azon idő alatt a városi tanácsosok cizmeze benyújthatók. Kelt Zombor szab. kir. város közönségének 1890. évi október hó 2-án tartott rendes közgyűléséből. Csíhás polgármester.

* **Adakozás.** A zombori polgári kaszinó már az 1888-ik évben összegyűjtött 101 forintot negyven Monostorzeget az árvíz elől, mely akkor nagyon fenyegette, azt segélyezték. De mivel akkor e pénzre szükség nem volt, a takarékpénztárba tették kamatoztatás végett. Most a polg. kaszinó ezen összeget a felkaparodott kamatokkal együtt: összesen 146 ft 98 kr. a kupuzsinál ajánldekoztá.

* **Uj ügyvéd.** Dr. Alföldi Árpád a volt apatiní főszoalgyabíró fia az ügyvédi cenzurát sikerrel letette s nyilván itt fog megtelepedni.

* **A kupuzsinál tüzvérszól** már értesítettük olvasóinkat. Még egy falunál sem tapasztaltuk azt a jószívűséget, mellyel a szerencsétlen irát vannak, mint az apatinál. Kik körülbelül 600 keny. s több kecsi burgonyát, lisztet, abatot és több elemi szert szállítottak és még mindig szállítanak. Apatinál Beichl Péter ur maga 118 kenyert küldött, Vámososher M. ur P.-Szt.-Ivánról 50 kenyert, Monostorzege 130 drbot, Pr.-Szt.-Iván 60-at, 13 kiló szalonát és 15 frtot. Ns. Fejér Gyula apát ur 20 frtot adományozott. Továbbá a helybeli és kir. 23-ik számú gyalogrezisztó tiszti kars 20 frtot saját kebelében gyűjtött és azt már rendelkezési helyére el is küldte. Adakoztak még belügyminiszterium 1000 frtot, Doroszló község 800 frtot, Bresztovics község 50 szák búzát és élelmiszereket, Windischgrätz herceg 150 frtot, Zanyi Félix bresztovicsi legyész 5 frtot, Palaezina Aladár és öse 5—5 frtot.

* **Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város közönsége részéről a szontai úttól a közbádoghidig és a bajai úttól a csapatkőrházig terjedő utvonalonak a törvényhatósági úthálózatba leendő felvétele elhatározatván, ezen határozat az 1890. t. ez. 10. sz. alapján folyó évi október hó 7-től számított 30 napon át Dr. Gertinger Pál 1-ső aljegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitétetett, ott a hivatalos órák alatt betekinthező és ellene fellebbezések ugyanezen idő alatt a városi tanácsosok cizmeze benyújthatók. Kelt Zombor szab. kir. város közönségének 1890. évi október hó 2-án tartott rendes közgyűléséből. Csíhás polgármester.

* **Az aradi vértanúk.** Október 6-án az aradi vértanúk szobrának leplezésén a reutai honvédegylet Szekő György főjegyző, Lichtenstein Ferenc ügyvéd, Szarkó József nyilvántartó, Kőröskényi Antal kiadó és Lebak Ferenc tanító által képviseltette magát, kik egy remek baberkoszorút helyeztek a vértanúk szobrára. A koszorú felirata: A zenit 48-iki honvédegylet, az aradi 13 hős tábornok vértanúinak.

* **A felsőhegyi római kath. templom** e hó 5-én szentelte fel nagys. és főtiszt. Bende József érsék megbízott kalocsai kanonok. Az ünnepély programja röviden a következő volt. Dél-élt 9 órakor az ünnepies felszentelés, utána szent. mise és prédikáció (mindkettőt Bende József, főtiszt. ur mondta.) Délben, két helyen sátorok alatt ebéd volt.

* **Halálköz.** Szept. hó 30-án Miklósványi Rebák Teréz, a volt római kath. kántor neje, elhunyt. Temetése f. hó 1-én nagy részét mellett ment vége.

* **Tüz.** E hó 2-án estörtökön, midőn az az irtóztató szélvihar dühöngött, Adorján szomszédos községből Matkovits József

tűzoltó főparanesnok részére egy sürgöny érkezett, melyben az adorjának segélyt kérték, az oriai viharban kiöntött tűz ellen. De a főparanesnok ily időben egy tűzoltót sem engedhetett el. Késő este azonban mégis kiment egy feskendővel és nyolcz tűzoltóval, de itt, mivel a szél az égő köveket mind a rétre hordta s a tűz is csak ott dühöngött, így csak 5 ház és ezek melléklépfeljei étek le.

* **Dr. Sági Samu,** honvédezdorvos, lakását a Vasaskürt atellenében levő Trefort utzai Falaezina-feló házba tette át, és reggel 9-ig és d. u. 4-ig rendelő órát tart.

* **Zentán,** Ringhoffer Járásbíró, az igazságügyminiszter azon leírata, melyben az a kérdés, hogy a zentán járásban felmerülő sok hagyatéki ügy elvezethető-e egy közjegyző által? azt vélte, hogy a II-ik közjegyzői állás elkerülhetetlen szükséges, és így ez állás szervezése, legközelebb meg fog történni.

* **Üngyilkosság.** Zentán, e hó 2-án este, többie közt egy 28—30 éves, szakállalan, ritka hajszú férfi szállt meg Enzel Zsigmond Budepestről, név alatt. Scham bach szállodájában Reggel 8 órakor a szobaleány zörgéni kezdett az ajtón, mivel azonban semmit nem hallott, benézett az ablakon a szobába. Az utzonak, még a feje is be volt takarva a paplannal. Midőn most a leány ismételt zörgésére nem hallott semmit, jelentette a szállodának, ki lakatossal kinyitotta az ajtót. A rendőrlő az ágyhoz sietett, a takarót lerántotta és az utas ott feküdt, jobb kezében revolverrel — halva. A rogtón oda hívott rendőrlő kiküttatá zsebeit, de semmit, a mivel kiléte felől tudomást szerzehtett volna, nem talált. A rendőrlő az utas kiléte után a nyomozást megindította.

* **Baján,** Portekeli György közhírszár szept. hó 29-én este elment kedvesnek udvarolni. De udvarlás közben összerogyott és meghalt.

* **Pályázat.** Zentán a 7 uj tanítói állásra 146 pályázó jelentkezett, kik közül 114 a férfi, 32 pedig a nő. Nevezték, hogy a pályázók közt kitűnő tanérok vannak.

* **Üngyilkosság.** Szabadkán, a vasuti állomás vendéglőjében alkalmazott 19 éves pincesz Rosenfeld Ignacz föbelötte magát. A közörlőháza meg élve vitték, hol azonban rövid idő után meghalt.

* **Sajtópör.** Budapesten e hó 16-án fog az esküdtszék előtt Dr. Weisz Ignacz szabadkai városi kórház főorvosának sajtópöre Nemeth Mátyás ügyvéd ellen, letartogatni.

* **Az országos nagy ünnepélyre** Mszmúsis László, Antunovits Máté és Malachovszky László, mint Szabadka küldöttéi voltak Aradon. Nevezték a dolgban az is, hogy a város díszkosiját is elküldték, hogy Aradon is megmutathassa magát a polgármester.

* **Üngyilkosság.** Szent-Tamásn mult hó 30-án kedden este 7 órakor Manojlovszky Aczo, tartalékos honvéd hadnagy, Manojlovsz Gúszó szit-tamasi vaskereskedő 23 éves fia, mivel szülei ellenétek menyasszonyával való egybekelését, agyonlőtte magát. Halála előtt menyasszonya javára Stanimirovits Ignacz volt szit-tamasi jegyzőnél végrendeletet készített.

* **Zentán a nagyvendégül** természetén a bácsi tiszi ármen-tesítő társulat folyó hó 10-én é. e. 10 órakor versenybírgyalást fog tartani, a töltsék mentén építendő álbiztos, gátori és egyéb szükséges építkezésekre.

* **Dr. Jedlicska Béla,** ki hosszabb ideig tartózkodott Szegeden és Makón közjegyző helyettes volt, az igazságügyminiszter Palánkára kir. közjegyzővé nevezte ki.

* **Pallérsől,** midőn a fődő évad a napokban véget ért, az összes fődővendégek elköltöztek, daczára annak, hogy még mindig augusztusi meleg van.

* **Szegeden** az idén majdnem 50 honvéd önkénytes lesz együtt, mivel nemesak az 5-ik (szegedi), hanem a 6-ik (szabadkai), 7-ik (újvidéki) és 8-ik (zombori) ezredék önkényestei vészik itt a tanulmányot. Az önkényesszékola paranesnoka Császár Géza százados, oktatószt Thurly Gyula főhadnagy és egy örmester.

* **Hymen.** Weidinger Zsigmond jó hírnevű bajai gabona nagykereskedő, a Weidinger Salamon és fia" cég betárgja, szombaton eljegyezte Reich Jenny kisasszonyt, Reich Marton nagyberőli leányát Kalocsán.

* **Kupuzsina égése,** Lapunk mult számban jelezte már Kupuzsin virágzó község égését. Mint most értesülünk majdnem 300 ház égett romma s így a nép teljesen hiálkalan lett. Mint-hogy majdnem az egész község az adriai biztosító társulatnál és

a magyar általános biztosító társaságnál lett biztosítva, ezen két társaság igen nagy károkat szenved. Rogtón Levai Lajos titkár, Mer-sich Adorján felügyelő és Hofler Károly építész az útkor magyar és Aczel Soma titkár az adriai biztosító társulatok részéről Kupuzsina iratnak és amit a károkat felbeleszték, azonnal ki is fizették a biztosítási összeget a szerencsétlenül járt népek. A kár mint értesülünk, közel 120,000 ft.

* **Az aradi vértanúk emlékszozára** Torok-Bese közönsége is küldött egy nemzeti szalagot a förlattal. A nemzeti szabadság díszó vertanúinak hazafias kegyelettel 1890. évi október hó 6-án Torok-Bese közönsége.

* **Az újvidéki szerb főgymnázium** e hó 4-én fennállásának 25 éves jubileumát ünnepelte, melyre a „Zasztava" meleg hangon írt vezércikket közöl s azt így fejezi be. Ma midőn elértük főgymnáziumunk 25 éves fennállásának ünnepeit, büszkeséggel tekintünk kinnal szerzett autonómikus intézetünkre, mely intézet egy negyed századon át lelkiismeretesen teljesítette feladatát. A jövőben is ezen intézet zsemeink zenitibe leend, mi továbbra is fogunk érte áldozatokat hozni és pedig mindaddig, míg kizárólagosan nagy céljaink magaslatán fog állani, ifjúságunk kiképzetésén. Azert ennek nevében: Vivat! Crescat! Floreat!

* **Névváltoztatás.** Lederer Márk bajai illetőségű losonci lakos vezetéknevét Langyelre változtatta át.

* **Gyermekek kitévés.** Szabadkán Pintér Maténé szül. Ivity Czelja f. hó 1-én este 7 órakor a III. körben egy 1—2 napos leány gyermeket talált, mit a rendőrségnél azonnal bejelentett. A rendőrség megindította a nyomozást és rajót a szüvele szülőkre Kungó Lajosra és nejére szül. Bartus Krisztinára, akik nem élnek egymással. A szüvele anya a mint a eszeseműt megzsolte, egy fiúval elküldte apja házához ki a eszeseműt az udvarba letette. Az apa azonban elküldte a eszeseműt szögornőjéhez, az ismet visszafüldte az apjához, s míg a rendőrség nem fogadott fel egy dajkát, ki a eszeseműt gondozta. Az eszéről a kir. ügyéséget értesítették.

* **Halálözás.** Újvidék város neszora Id. Hergor Pál 90 éves korában szept. 29-én, rövid szenvedés után meghalt. 1800. okt. 15-én Újvidéken született. Az elemi iskolában mint tanító 20 éves korában volt alkalmaza, de 3 év múlva az ügyvédi vizsgát tette le s ez idővel fogva a városnak, különféle állásokban alkalmaztatott. 1841-ben városi tanácsnok lett, majd pedig a tárnoki törvényes referens bírójára választatott meg. Újvidék város köve is volt s részt vett az 1847/48-iki országgyűléseken. 1851-ben nyugalomba lépett, de egy év múlva az elemi iskolák igazgatója lett. Végre 1866-ban 526 ft nyugdíjjal végleges nyugdíjba lépett. Temetése mult hó 30-án nagy részvétellel ment vége s ez utolsó kíséretben Dr. Platt Viktor főispán ur, a nöegylet, tűzoltó és munkás-egylet, továbbá a kir. titk. főgymnázium és az áll. keresk. iskola tanulói testületileg vettek részt.

* **Hymen.** Komenda János temerini tanító eljegyezte Hergor Pál temerini kereskedő szép és kedves leányát, Kornélia kisasszonyt.

* **Halálözás.** Paeseri Szucsics Lajosné szül. Milasin Róza f. hó 2-án meghalt. Holtestet a Budapesti családi sírboltba teték örök nyugalomba. Ez alkalommal a magy. tudományos akadémia 75 ezer ft örökséghez jutott, mely Szucsics Lajos 10 évvel ezelőtt egész vagyonát végrendeletileg nevére hagyta.

* **Husz év előtt** emléngyőgyi Galszácson egy Goldgraber nevű ember elhagyta nejét és kis gyermekét, és azóta nyoma vesztet. De az asszony megtudta, hogy férje Baján tartózkodik és a rendőrséghez fordult, hogy férjét nyomozzák ki, és bírják rá, hogy vagy valjon el tőle, vagy pedig fójjon vissza hozzá, de a hátlen férjét még eddig nem bírták kinyomozni.

* **Fedelemi ajándék.** Donyerszky Lázár ügyvéd Szeged négyes fogatott ajándékozott Brankovits György patriarchának leányára „Emilia" lakodalmi alkalmából.

* **Betrőds.** Szt.-Tamásn mult hó 25-én éjjel Philipp Jakob háza hátsó részében álló lisztüzletile ismeretlen tettesek betörték és onnan 80 ft készpénzt vittek el. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

* **Cservenkáról állapotok.** Tudvalevő dolog, hogy a cservenkai jegyző Karl Balint üngyilkossága szoros összefüggésben áll a cservenkai korsz. és arvatári penztári hiányokkal. — Mint lapunk Cservenkáról értesítik, ezen hiányok mai napig sem konstatal-

Es ez a nagy ur, kire családú összeköttetésével, személyes derékságával fogva családja útján oly fényes jövő várt: ez a nagy ur 43 éves korában akasztófa halt meg, mint valami bandita. Minő idők voltak azok! hogy ennyi összeköttetés, apjának, három, szintén katonatiszt fivének, nővéreinek hátsége, szolgálata a gyűző föl iránt se tudta megmenteni. Pedig a rettenetes eset szerencsétlenül tette az egész családot: az apa beleőrült, egyik fivere agyonlőtte magát, a másik meghalt és a virágzó család-ból csak egy él, ki visszavonulva gazdálkodik.

Nagy bűne volt Veeseynek a császáriak szemében és e nagy önt meg Bácskában követte el.

A bácsi sereg os. kir. tisztikarát igen megzavarta kamárlának fellépése, a királytól korábban minden méltóságaitól megfosztott Jellachichnak méltóságai-ba való visszahelyezése, majd annak kitűnődése, hogy lázadó raezokkal Bácsben igenis egyetértene. A delvidéki fővezér fölmondta a szolgálata a magyar kormányknak, utána több tiszt is. Mikor pedig Arad és Temesvár paranesnokai nyílt ellenségeskedést kezdtek a magyarokkal, mikor Windischgrätz leverve és visszaszorította mindentől a magyar „lázádoakat" minden tisztet a eszárú iránti büszeg megtartására hívott föl: akkor a bácsi deli hadseregben a zavar tetőpontra hágott. A veszendőbe menő magyar ügy sajtójáról menekültek a patkányok: a tisztek tanakodtak, gyűléseztek, beszéltek debreczeni vörös republikánusokról, kik elhagyták a „törvényes" tört, mintha bizony tulnan igen törvényes tereen állottak volna. Mikor a deli hadsereg paranesnot kapott januárban a Közép-Tiszához vonulni és ott a eszárú hadakkal szembeállni, akkor a főparanesnok Esterházy Sándor próf. egyenesen vonakodott a paranesnoki hatalomköréül, tekintélyével oda hatott, hogy vagy fölmonk az egész hadtest, vagy épen a eszárú zászlók alá fog menni. A magyar kormánytól a rossz hírekre oda küldött Nadosy ezredes még segített Esterházyt.

Ezek ellen lépett föl azután Veesey, ki már az első ingadozásnál határozottan a magyar kormány mellett állott. „No Lina! — modá az urát mindenüvé kísérő szép, fiatal feleségének —

szegre akasztom ostrák kardomat, magyar vagyok, hazámval tartok." Fivére a tulso részhez álltak, de őt hazája ügyétől semmi sem bírta eltántoritani. Lenknyével, Baudisz századdal egyetértőleg határozottan megtámadta a főparanesnokot és Nadosyt, hazarölöknek nevezvén őket, míg a tiszteket és legényeségeit végszélybe jutott hazájuk iránt való kötelességükre emlékeztették. A föllepés oly érlelyes volt, szava oly hatásos, hogy Esterházy és Nadosy még az éjjel az ostrákokhoz szöktek, a hadtest együtt maradt. Veesey vette annak paranesnokságát, mint Esterházy után legidősebb tábornok és a megbízhatlan elemek kiűzése után Szegednek indult, hogy az egyesülési paranesnot végrehajtsa.

A honvédelmi bizottmány elűke, Kossuth, meleghangu közszóú átiratokban emlékszik meg Veesey e tetteről.

Ezert kellett utolsónak meghalnia, ha szótlan volnának is — mondá Haynau — akkor is az utolsó lenne; Veesey!

Schweidel József.

Született városunkban 1787-ben.

Simonyi öbester, a „legvittebb huszár", volt mestere. Mint ezt, személyes bátorság, leleményesség, szívesség jellemezte őt is; kitűnő törziszt; felegyelmője, de egyuttal lelkesítője eszpatának. Szerencsésbb mintaképénél, ki idegen érdekek fészerelte el lelkesedését, hogy a lovagok legfényesebb idejébe is beillő tettekkel desidőts a magyar vitézséget. O magyar érdekért, a legfőbbért, a szabadságért áldozhatta életét.

Csak neva volt német; családja, neveltetése, szive jó magyar. Október 6-án — régi bajtársának, Haynauknak eszközlésére kötel helyett golyóhalálra ítéltetve — az aradi vár sáncában, azon várban, hol 12 év előtt szintén mint ostrák kormány áldozata, rabságban végezte életét mestere, a „legvittebb huszár" — három más bajtársával együtt őt is agyonlőtte a győztes hatalom. S a mitől fél ő, a rettenthetetlen, nem következett be. Atyjának derék, beleszultes nevét nem érte moesok, nem érte gyalázat, sőt épen e név hozta rá a legnagyobb díszöséget; fia sem eszerélt föl nevét, mint elveit sem eszerélt föl másval. Pedig lett

volna rá alkama. Mint a szabadságharc buzgó tisztjét, Aradon halála, majd 16 évű várfogságra ítélték; felévi rabtsága után Haynau megkegyelmezett neki, sőt, mint egykori barátja gyermekét, fiává, örökövéül akarta fogadni. Elete forgott kozkán, de az ifju ismét-telre, mererem utasította vissza s elment, hogy mint gr. Károlyi gazdasztiszje keresse meg kenyerét. Most nyugalmazott tisztartója Szegeden. A leányok közül Sarolta, dr. Balogh Sándor fővárosi tekintélyes ügyvédnek és komós társulat elnökeinek. Anna pedig Halász Géza nyéki földbirtokosnak neje. Boldogság, anyagi jóllet a részek s azon díszöség egy sugara, mely hóh atyjoknak vértenu-ságából a Szhwidel-nevre és az egész házúra feynt vet.

Knézieh Károly.

Knézieh Károly 1808-ban a szentgyörgyi határvérezredben, Veitki-Pergyevezen született. Atyja ostrák határvérez, anyai részéről pedig a határvérezdi áltiszókol az izlamra tért nagybíró Omer pasának rokons volt.

1846-ban Knézieh — kérelme folytán — ezredének Egerben állt 3. zászlójához lett átvéve, hol már néhány évvel előbb a hazfias érzelmű Kapitány családnak egyik szép és lelkes leányát vette föl nőül. 1827-ben a 34-ik magyar serezedben lépett a katonapályára.

1846-ban Lembergben állomásozott és a magyar miniszterium sürgetésére V. Ferdinánd király paranesza folytán a fellázadt szerbek ellen Szent-Tamas alá jutott.

A nemzet ügyéért lelkesülő és mindenekre elszánt neje két kis leánykával Egerben maradt s ezeket azután eskis még kétszer volt azereselés lathatni s ölölhetni. Először 1849 március 20-án Szent-Ivánon, Mezökövesd mellett az Orey kastélyban, utolszor pedig Pesten, januis utolsó napjaiban.

A majdnem hét hónapig tartott bácskai táborozás alatt Knézieh zászlójával a Szent-Tamas körül vívott számtalan kisebb-nagyobb eszszentközéseknek esatarozásoknak csaknem mindegyikében részt vett s midőn a honvédelmi bizottmánynak ismeretes eszszentközések határozata folytán a bácskai sereg január 20-án Ver-

táltak teljes mérvben s az 1874-ik évtől kezdve mai napig vezetői közs. melyek saigoru megvizsgálása révén adatok nyomára lehetne jutni, melyek nem éppen az öngyilkos jegyző. — Hanom a jelenlegi s volt közs. közegek felelőségét is igen közelről érintetné. Tudósióntk számos oly tényre tud rámutatni, melyekből alaposan következtethetni oly visszaélésekre, a minők megtorlatlanul jogállamban nem maradhatnak. Így peld. folhozza tudósióntk, hogy azon adó leengedések összegéből, melyben számos cservenkai lakos az 1879 évi május 24-én történt földár következtében szenvedett károk folytán részesültek a pénz kiosztó Welker Péter cservenkai adóvevőreható 20%-ot minden további magyarázat nélkül visszatartott. Száz és száz forintokra rug az így visszatartott összeg s mai napig senki se kérdezte meg Welker Pétert, hogy ezen 20%-ot kiéne rendelkezése s javára vonta le a károsultak kiutalt összegéből. Erdekes világot vet a cservenkai előjárás gondolkodás módjára a mult hó 25-én megtartott községi képviselő testületi ülés, a melynek egyetlen tárgya az volt, hogy mikép felelőtessek az árvtári hiányok? Ezen a képviselőtestületi ülésen Welker György azt az indítványt tette, hogy az árvtári hiányt az ő fizessék meg, a kik előlvédték s e czébból kéri az összes pénztárak községi számadásait 1874-től kezdve megvizsgáltatni, mert szerinte egy alapos vizsgálat több, mint 20.000 frtonyi hiányt tudna felderíteni. Ezel szemben Geyer Péter azt indítványozta, hogy az árvtári hiányt fedezze a község a saját pénztárából s szavazton meg e czérra 3000 forint. E fölött szavazás tartott, melynek eredménye az, hon, hogy 15 szavazattal 8 ellen Welker György indítványa fogadtatott el. — Ez a Welker György különben a legcérebb ellenőre a cservenkai közegek s mindég ellenőzője volt az oly machinatioknak, melyek a községek megkárosíthatják volna egyesek előnyére. Ezért már évek óta nevezett közs. képviselő ellen formális hadjárat tartatik az előjárás részéről, s dacára hogy jómódu vállalkozó, mégis távolléteben folytonos adóexcitációkat bosszantják. Ez okból Welker panaszt is tett a kulai főszolgabírósnál, sőt a m. kir. belügyminiszteriumhoz is terjedelmes memorandumot készült beadni, melyben fölsorolva adatait, belügyminiszteri kiküldött két a cservenkai körs. számadásoknak 1874. évtől kezdve való megvizsgálására és hajlandó ezen vizsgálat költségeinek fedezésére 500 frtot látni.

* **Hymen.** Stern Adolf szabadkai kereskedő e hó 6-án jegyezte el Illy Lipót itteni kereskedő kedves „Riza” leányát.

* **Önkénytelen vizsgák.** A zombori es. és kir. 23-ik gyalogrezd önkénytelen mindannyian a vizsgát sikerrel kiállottak.

* **A topoljai színtársulat** már három hete, hogy Bátossy és Polgár színgazgatókkal megkezte előadásait, melyek a közönséget teljesen kielégítette. Színe kerültek: „Idéges nők”, „Nini”, „Inzenyellók”, „Czigánybáró”, „Királyfogas”, „Két árva”, „Kondoros szép eszaplár”, „Subanez”. A társulat kiválóbb tagjai: Bátossy Endre, Szilágyi Etel, Polgár Fanny Szathmáry Zsuzsa stb. E hó eszéjen volt az utolsó előadás. Innen a társulat Kalocsásra ment.

* **Halálkozás.** Hodságh községének 30 éven át jegyzője, Dux Károly, 60 éves korában hosszas szenvedés után, okt. hó 6-án reggel 7 órakor elhunyt. Temetése okt. 7-én délután 4 órakor volt.

* **Hymen** Kosza László zombori ügyvéd f. hó 23-án vezeti oltár elé Keek Emma k. a-t Uj-Bánovczin.

* **Dr. Szabó Sándor** helyb. fogorvos már rövid ittléte alatt működése által kivívta magának a közönség elismerését. Ennek újabb bizonyítéka a hirdetésben ajánlott általa összeállított Chinolin-fogpor, a melyre t. olvasónk figyelmét ezennel felhívjuk.

* **Ésküvő** Bradler József helybeli ízr. kántor f. hó 14-én vezeti oltárhoz Steiner Samuel lipót-szt.-miklósi kereskedő Lujza nevű leányát, a lipót-szt.-miklósi ízr. templomban.

* **A Magyar Pedagógiai Szemle** ezimá tanügyi havi közlöny októberi füzeté, Graff Nikáz megyei helyettes tanfelügyelő arczképét és életrajzát hozta, melyben igen melegen méltatja érdemeit.

* **Lövés az apára** okt. 5-én vasárnap, estefelé Szabadkán Kovács Vincze bognár legény, apjára, Kovács Ferenczre, egy rossz serettel töltött pisztollyal rálőtt, de az apa apró sebhelyeken kívül, mást nem szenvedett. A lövés zajára berohanok, már a fiút a földön fekvé, az apát pedig arczán több helyen verezte találták.

bászról Szegedre vonult, Knežich hat mint dandárnok vezényelt és pedig kivált képen azon tántoríthatlan hűségének elismerésül, hogy mikor Eszterházy Sándor gróf tábornok és Nádaszi ezredesnek árulási igaztásai következtében a bácskai sereg majdhogy fol nem bomlott: Knežich szavára a porosz hercegezednek jelen volt 8-dik zászlóaljából egyetlen egy tiszt sem hagyta el a haza ügyét.

Kossuth kézirata az aradi vértanúk albumában így hangzik:

„Az ösök keresztet iktattak állam ezimébre vérel szerzett magyar hazának, amely ma is ország, de nem állam.”
 „Arad pedig magyar Golgotha.”
 „Legyen a hon szabadság mártýrainak halálával megszentelt földének minden poroszemterjének honserzetében, miszerint a polgárerények törekvése által igazoltassék a magyar szabadság diadalában, amint a hit kitűzése által igazolva lett a keresztény vallás diadalában, hogy a kereszt a föltámadás jelvénye.”
 „Amen!”
 E sorokat írtam 1883. mártýus 15-én Arad városának, midőn 80-dik életövem betöltésének keserű poharát a szíves megemlékezés nézével megédesíté.
 E sorokat ismétlem most azon szobor leleplezésének alkalmára, melyet Arad városa, a Magyar Golgothán legyilkolt vértanúk emlékének szent kegyelettel emelt, hogy legyen emlékeztető a hűségre, a kötelességre, a Magyar Haza szabadsága iránt, melyért ama megdicsőült hősök mártýr halált haltanak.
 Ha meghallja-e a nemzet a velőgik ható szót, mely „Hungária” alakjának néma ajkairól feleje zeng? Ha meg hallja-e.
 KOSSUTH LAJOS.
 volt magyar polgár.

* **Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város közönsége által Parescsics Agáta-féle ösztöndíj alapuló levele mai napon tartott rendes közgyűlésében megállapítatván, folyó évi október hó 7-től számított 15 napon át dr. Gertinger Pál 1-ső aljegyző hivatalos helyiségében közzsemleire kitétetett, ott a hivatalos órák alatt betekinthező, és ellene ugyanazon idő alatt felebbezések a városi tanáchoz eziméze benyújthatók. Kelt Zombor szab. kir. város közönségének 1890. évi október hó 2-án tartott rendes közgyűléséből. Csíhás Benő, polgármester.

* **Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város közönsége a mai napon tartott rendes közgyűlésében az egyenes adót nem fizetők-írádó fejében lerovandó kézi napszám tartozásának ösztöndíj nyilvántartása és e kötelezettség teljesítése módozatai tárgyában szabályrendeletet alkotván ez az 1886. évi XXI. t. cz. 7. sz. alapján f. évi október hó 7-től számított dr. Gertinger Pál 1-ső aljegyző hivatalos helyiségében közzsemleire kitétetett, ott a hivatalos órák alatt betekinthező és ellene felebbezések ugyanazon idő alatt a városi tanáchoz eziméze benyújthatók. Kelt Zombor szab. kir. város közönségének 1890. évi október hó 2-án tartott rendes közgyűléséből. Csíhás Benő polgármester.

* **Hangverseny a kupuzsinaiak javára.** Folyó hó 10-én pénteken, a zombori fiatalság kobeiből alakult rendező bizottság a kupuzsinai tükárosultak javára hangversenyt egybekötött kedvelői előadást rendez. Az estélyi programja igen élvezetes és változatos lesz. Azért felhívjuk a közönséget, a hangversenyre való részvételre. A rendező bizottság tagjai: Pribil Ernő, Dr. Balogh Ernő, Dr. Horváth Akos, Dr. Kovácsics Cezsar, Szemző Károly. A műsor a következő számokból áll: 1.) „Hoffi dal.” Huber Károlytól. Előadta a zombori kaszinó egyetli dalárda. 2.) Nyitány. Erkel Ferencz „Hunyady László” e. dalmáciából. Két zongorán, a melyre közre előadják: Schmausz, Endréné, Maximovits Szalárdné uőnk, Roheim Zsuzs. Kalapsza Bella úrhölgyek. 3.) Románéz Schumák J-től. Gordonkán előadja Koczkar Zsuzs úrhölgy, zongorán Kiséri Bieber Gyula úr. 4.) Ballada. Miezakvitz Sz-től. Enekli Lovich Aranka úrhölgy, zongorán Kiséri Bieber Gyula úr. 5.) Magyar népdalok. Czimbalmon előadja Sándor Erzi úrhölgy, kiseri Dr. Horváth Akos úr. 6.) Rakóczy induló, Berloh úrútrában hat kézzre előadják: Bitte mann Hermin, Késmarky Ilonka úrhölgyek, Dr. Kovácsics Cezsar úr, Végül „Box és Cox.” Vigjáték egy felvonásban. Írta Morton Maddison János. Személyek: Box János nyomdász segéd, Dr. Horváth Akos úr, Cox Jakab, kalapsz segéd Dr. Balogh Ernő úr. Bunczer asszony, Szemző Károly úr. Helyárak: Proseccium páholy 5 frt. Páholy 4 frt. Tamlássék a két első sorban 1 frt. 50 kr. Zártsek 3, 4, 5, 6, sorban 1 frt 20 kr. a többiben 1 frt. Földszinti állóhely 50 kr. Karzati állóhely 30 kr. Karzat 20 kr. Egy színlap ára 10 kr. Felhívítések közönséget fogadtatnak. Jegyek előre válthatók. Falcione Gusztáv úr kereskedésében, az előadás napján d. u. 6 óratól kezdve pedig a színházi pénztárnál. Kezdeté 7 $\frac{1}{2}$ órakor.

* **Jótekingozó tüzéstartó.** Landaú Lázár táncztánót f. hó kedden 14-én a kupuzsinai tükárosultak javára, férfi-kórtólion-tüzéstartó rendez. Belépti díj tetszés szerint.

Előfizetési felhívás.
„ZOMBOR és VIDÉKE”
 1890. évi
 IX. évfolyamának 4-ik évnegyedére.

F. évi október hó 1-től a „Zombor és Vidéke” IX. évfolyamának 4-ik évnegyedébe lép. Félkérjük tisztelt előfizetőinket szíveskedjenek lejárt előfizetéseiket megújítani, egyben pedig hátralékok előfizetéseiket is felkérjük, hogy ez alkalommal hátralékaikat is beküldeni szíveskedjenek. — Lapunk előfizetési feltételei a homlokzaton olvashatók.

A „ZOMBOR ÉS VIDÉKE”
 szerkesztősége és kiadóvatala.

KOMÉDIA.

Motto: „Szegény ember dolga Tsupa komédia.”

A komédia szó az eredetiben igen szép és fenséges jelentőségű, és a kritikák címűől azért választottuk, hogy megtszítssuk azon trivialis mellékértelmezés sorától, a melybe a közhasználat keverte. Reményeljük, hogy tárgyaink — alkalmasak lesznek e feladatra.

Különbem manap az egész világ oly nagy komédia, hogy e ezim alatt mindent lehet írni, még — színi kritikát is.

A komédiák eleje tragédia volt.
 „Du sublime au ridicule il n’y a qu’un pas.” Ez a nagyon alapos szabály nagyon sok keserűséget okozott azoknak, akik ellene vétettek. Azt mondja idős Claquehutes Frigyes újabb Claquehutes Frigyesnek — adott zsurnalisztikai szaktanácsában, hogy: „És mivel nyitották meg a színi előadások sorozatát?” „Váradí Antal prólogójával.” „És milyen volt Váradí Antal prólogója?” „Váradí Antal prólogója emelkedett szellemű volt.” Ami igazatónk is azt hitte, hogy emelkedett szellemű és hazafias lelkületű darabban kell az előadások sorozatát megnyitni és éppen Váradí darabjával, a „**Hun utódo**”-kal mutatta be magát. Amilyen igazat adunk neki abban, hogy ilyenkor dukál hazafias darabot adni; olyan kevéssé gratulálhatunk neki a választáshoz. Nagyon finnyás a publikum gymra a patétikus szavalatokkal szemben, és amilyen könnyen és gyakran esik meg az, hogy elkomorult lelkialappal távozik valamely — ugynevezett vigjáték előadásáról azon töprenkedve, hogy máma tulajdonképen hol is kellett volna nevetni, épp oly könnyen nevet a patétikus szavalatoknál, ha abban

valami nem egészen szomorút talál fűrkésző szeme, amely ilyenkor mint a vásót gyermekek szinte keresi rosszakarattal az alkalmat, hogy egy lépéssel kijöbessen abból az ügyis kegytelen-kelletlen fenntartott komolyságából. Az új színtársulat nagyon szép igyekezetet tanusított, hogy bennünket a komoly darabhoz illő hangulatban tartson. Hanem manpp sokkal különb drámának kell lenni annak, mint amilyen a Váradí Antal-e, hogy ne érezzük az illúzió hiányát, még akkor is, ha például oly jeles deklamációkat hallunk, mint Aitner Ilk-e.

A legszebb szavatala közben, a midőn Deréky (Hagen) fenyegetéseit roppant bátorsággal visszautasítja, egyre arra gondolunk, hogy ez azért nem fél, mert tudja, hogy Deréky csak a sügő után beszél. A csatározási jelenet éppen egyike volt a legkomikusabbnak; pedig hát hogy ilyen vidéken is lehet jó eszméni, azt Rakodezaynál láttuk. Ha nehéz a statisztikát laudativára betanítani, akkor megelőgzzünk, ha csak a színtalac mögött járják azt a francia nyégvest. A csodás hatású nyitak egyike a bős Marciánus vállal fölött elreplűve, ő mégis hátulról melibe találva halt meg. Az ilyen apróságok a publikum kapva-kap, és azért jeleztem olyan merész feladatnak, ha nálunk akarnak drámát adni. Vannak drámák, a melyekben a tartalom mélysége és a dikció fensége annyira felbűnít, hogy a legkajánabb publikum sem találhat nevetni valóit. De Váradí nem olyan. Ha már középiskolai olvasmányaink köréből vette a tárgyat, emésztelhetette volna benne a Niebelung-éneket is, hogy Krimhildikő alakja érthetőbb domborodjék ki és Hagen gonoszága; melynek alakításában Deréky téves felfogással több fölözött, mint megfizető momentumot nyújtott, érthetőbb legyen. Egyebekben korainak találjuk a szereplők méltatását, kivéve azt az általános megjegyzésünket, hogy szemmel látható nagy buzgósgot tanusítottak. A publikum is még nagyon tartózkodó volt tetszésnyilatkozataiban, amiben például Balázs szavatala után határozott igazságtalanságot vélünk látni. A zsufolt ház a szándékot jó cselekedetnek véve jobban az előadás minőségével mint magával a darabbal megelégedve, távozott.

F. hó 5-én Szigligeti „**Csikós**”-a került színpadra. Ambár e régen ismert darab nem éppen nagyszámú közönséget vonzott a színházba, az előadás mindazonáltal igen sikerülteket volt mondható. Különösen nagy tetszést aratott Egyr Kálmán színgazgató, kit közönségünk sokszor nyílt jelenés közben is élénk tapsokkal jutalmazott. A többi szereplőről, nehogy elhamarkodott bírálatot mondjunk — ezúttal nem írunk kritikát.

F. hó 6-án „**Remete eszényűje**” című operette került színpadra, telt ház előtt. Alkalmunk volt e darab előadása révén meggyőződést szerezni arról, hogy színtársulatunknak két igen ügyes primadonnája van, u. m. B. Szőlősy Ilona és B. Práger Zsuzsi. Mindketten szép koteraturálval s rendkívüli színpadi routineval rendelkeznek. A többi szereplő is kitett magáért.

„**Vadorzók.**” Ismét premiére, és az igazgató azon ígeretének hűséges betartásának szép jele, mely szerint az újdonságokat bérletben fogja adni. A darab igen szép sikereket aratott a többi színpadokon. Nálunk kissé hűdigen hagyta a közönséget, a miben talán a rendezés némely fogyatkozasai okolhatók. Nincs az ellen kitégésünk, hogy valamely ügyes rendező a darabot másképp rendezi, mint a hogy a nemzetiben adják, de azt a feltételt hátraköndük kikömi, hogy ez a másféle rendezés — jobb legyen; különben megelőgzzünk, ha csak ugy adják, mint a nemzetiben. Az újdonság esimese az, hogy 3 „Vadorzók”, félig Fodor Tasztlók, félig Weiner Vilmosok, a nők után vadászat közben három frigy megkötését idézik elő. (Möllerné.) kit Aitner Ilk-a nagyon szép routineval személyesített, elválva élő férjével (László v. d.), ki mint hásszerelmes igen rokonszenves alak összekelt a fűrdőben, és vele kibékülni kénytelen, közös leányuknak (Oserna Esztlónék) boldogsága érdekében. Cserna a legvalásabb naív szerepek egyikét ügyesen aknáztá ki, és hogy első jelenése idegenszerűen hatott, annak csak a rendező az oka, a ki baikon helyett fotografus korláthoz állította, a honnan a harez a felér rózsáért kissé furesa volt.

Szavasi mint szerelmes vadász és Szinay mint neveléses vadász jól adták meg helyüket. Lip-tay a baróbol és Róthy L. a Gottlieböl Fricikéket, csináltak, a mi a szerző intenciójának algha felel meg, Némethy Lilla a Clarisse szerepét egészen elejtette.

És ezen alaklaltatásra való tekintettel örömmel üdvözöljük Dombayné szerződetetésének híret.

Dr. Pataj Sándor,

NYILTÉR).

Tekintetes szerkesztőség!

B. lapjának f. é. szeptember hó 25-iki számában az van közölve rólam, hogy én Radimeczki Ferencz községi jegyző általi fölszólítotam Stelezer Frigyes felkésztő úrnak városunkban való időzése alkalmával, hogy nevezett lelkészt pofoztam föl.

Hatvanöt éves öreg ember vagyok, maga, ez az egy körülmény elég föszárlhatja, hogy vere-edések hőse nem igen lehetek, sem jelemem, sem a község előjáráságamál betöltött állásom sem vagyoni viszonyaim nem olyanok; hogy bárki által bármire is bérbe vétethessem és állítólagos, felbérliom az én védelmemre legkevésbé sem szorult.

A lelkes úr maga tehet tanúságot róla, hogy egy-mással való találkozásunkkor úgy viseltem magam mint tisztességes emberhez illő.

A szem is fultanu gyanánt szereplő, levelező, pedig úgy mint tisztességes emberhez nem illő. Amennyiben minden szavában hazudik és hazugságával ok nélkül meghatározza más embernek becsületét.

Topolya, 1800. évi október hó 7-én.

Zakár János,
közgyám.

*E rovat alatt közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

Uj Vasuti menet-rend,
érvényes 1890. évi október hó 1-étől.

Budapest — Zimony — Belgrád.				
	502.	506.	504.	512
	kel. expr.	szem. v.	gyors v.	vegyes v.
Budapest	2.35 reg.	7.55	2.40	9.45 est.
Kiskőrös	4.31 "	11.04	4.52	1.59 re.
Szabadka	5.44 "	1.02	6.26 est.	5.34 "
Csantavér		2.11		6.16 "
Topolya		2.34	6.59	6.48 "
Hegyes-Feketehegy		2.56	7.16	7.30 "
Verbász-Kula		3.16	7.30	8.38 "
O-Keér		3.34	7.44	9.15 "
Kiszács		3.51		9.47 "
Ujvidek	7.40 reg.	4.19	8.21	12.18 du.
Karlóca		4.41	8.37	12.30 "
Zimony	9.00 "	6.35	9.45	7.15 "
Belgrád	9.09 "	6.45	10.05	8.46 "

Szabadka — Baja.		
	2512.	2250.
	szem. v.	vegyes v.
Szabadka	5.45 reggel	2.45 d. u.
Csikéria	6.31 "	3.20 "
Bács-Almás	7.18 "	3.52 "
Bikity-Borsód	8.02 "	4.26 "
Baja	8.52 "	5.02 "

Baja — Szabadka.		
	2501.	2511.
	személy v.	vegyes v.
Baja	10.26 d. u.	6.50 este
Bikity-Borsód	11.05 "	7.51 "
Bács-Almás	11.45 "	8.47 "
Csikéria	12.10 d. u.	9.21 "
Szabadka	12.40 "	10.00 "

Belgrád — Zimony — Budapest.					
	541.	501.	503.	505.	511.
	reg.	reg.	reg.	reg.	reg.
Belgrád	3.02	6.11	8.25	8.20	3.20
Zimony	3.12	5.40	9.00	8.32	
Karlóca					
Ujvidek	4.43	7.43	11.16	7.19	est.
Kiszács			11.88	7.58	
O-Kér			11.55	8.22	
Verbász-Kula			12.18 du.	8.51	
Hegyes-Feketehegy			8.40	12.36	9.14
Topolya	6.72	5.57	1.02	9.47	
Csantavér	7.23		1.21	10.13	
Szabadka	8.21	6.38	9.46	2.25	11.28
Kiskőrös	8.52	7.54	11.06	4.21	2.13 reg.
Budapest	9.45	10.05	1.20 d. u.	7.30 est.	6.40

Eszék — Szabadka			
	813.	815.	811.
	vegyes v.	vegyes v.	vegyes v.
Eszék	4.30 reg.		3.46 d. u.
Dálya	5.57 "		5.08 "
Gombos	6.31 "	9.15 d.e.	6.24 "
Szánta	6.13 "	9.34 "	6.46 "
Prigl.-Szt.-Iván	6.30 "	9.54 "	7.09 este
Z O M B O R	7.06 "	10.49 "	8.10 "
N.-Milities	7.26 "	11.13 "	8.38 "
Bajmok	8.12 "	12.00 "	9.57 "
Tavankut	8.32 "	12.24 u.	10.02 "
Szabadka	9.02 "	12.55 "	10.42 "

Szabadka — O-Becse.		
	5911.	5913.
	vegyes v.	vegyes v.
Szabadka	4.40 reg.	3.42 d. u.
Békora	5.10 "	4.13 "
O-Kanizsaszállás	5.42 "	4.45 "
Bogaras	6.06 "	5.11 "
Zenta érkezik	6.34 "	5.39 "
" indul	7.04 "	5.59 "
Ada	7.40 "	6.36 "
Mohol	8.08 "	7.04 "
Bács-Petrovszellő	8.28 "	7.23 "
O-Becse	8.55 "	7.50 "

Ó-Becse — Szabadka.		
	5912.	5914.
	vegyes v.	vegyes v.
Ó-Becse	4.48 reg.	4.05 d. u.
Bács-Petrovszellő	4.18 "	4.36 "
Mohol	5.50 "	5.08 "
Ada	6.05 "	5.24 "
Zenta érkezik	6.39 "	5.58 "
" indul	6.59 "	6.18 "
Bogaras	7.29 "	6.48 "
O-Kanizsaszállás	8.05 "	7.24 "
Békora	8.28 "	7.43 "
Szabadka	8.50 "	8.10 "

Szabadka — Eszék.

	812.	816.	814.
	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.
Szabadka	5.34 reg.	2.10 d. u.	6.55 est.
Tavankut	6.09 "	2.50 "	7.26 "
Bajmok	6.40 "	3.19 "	7.52 "
N.-Milities	7.25 "	4.12 "	8.34 "
Z O M B O R	8.05 "	5.00 "	9.02 "
Prigl.-Szt.-Iván	8.36 "	5.35 "	9.29 "
Szánta	8.55 "	5.57 "	9.46 "
Gombos	9.11 "	6.16 "	10.01 "
Dálya	11.29 "		
Eszék	12.13 d. u.		

HIRDETÉSEK.

Ezen labdacsok minden tekintetben hasonló praeparatumok elé helyezendők, mert mindenemű káros alkatrészeket mentek, a legnagyobb eredménnyel használják hasbetegségeknél, mert vertisztító hatásnak nincs gyógszer, mely könnyebben s a mellett teljesen ártalmatlanul

hasrekedést

a legtöbb betegség ezen bizonyos forrást eltávolítja. Czukorzottságuk miatt még kis gyermekek is szívesen veszik be. E labdacsoknak Pitha tanár, udvari tanácsos igen hízelt bizonyítványt állított ki

Egy doboz ára 15 labdacssal, 15 kr. egy tekeres, ára 8 doboz, 120 labdacssal, 1 ft.

Oly doboz, melyen e czégnév: Apotheke zum heiligen Leopold nem áll, s mely hatulján védjegyüket nem viseli, az utánzat melynek megvételétől a közönség figyelmeztetik.

Jól megfigyelendő a doboz, nehogy rossz hatással vagy éppen kártékony praeparatumot kapjon az ember. Kizárólag E r z s é b e t l a b d a c s o k k é r e n d ű k; ezek használati utasítással s a fenti aláírással vannak ellátva.

2-24 Főraktár: Bécs, NEUSTEIN FR. gyógyszer-tára „a szt. Lipóthoz” a Planken és Spiegelgasse sarkán. — Kaphato: Zomborban Saly Antalnál.

Dr. Szabó Chinolin-fogpora.

Ezen fogpor, melyet dr. Szabó Sándor helybeli fogorvosnak sikerült összeállítania, hosszabb használat után nemcsak a fogaknak élénk fehérséget kölcsönöz és a foghúst tölfrisíti, és erősíti, de Chinolin — e kitűnő antiseptikus szer — tartalmánál fogva a szájürben az erjedést és abból származó kellemetlen száj-illatot megakadályozza; — mi által a használatban levő fogporok fölött kiváló előnnyel bír.

1-3 Kapható: a helybeli gyógyszerárakban.

Bécs 1873. Erdem-érem. Budapest 1885. Nagy díszokl. Eszék 1889. Díszokl. N.-Patánka 1887. Arany-érem. London 1879. Díszokl.

Csik József

esász. és királyi kizár. szabadalm.

első szerémi portlandcement- és vízhatlan mészgáyr BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár:

BUDAPESTEN, V., Rudolf-rakpart 8. sz.

A t. építész és építómester urak, építkezési vállalatok, földbírtokosok, községi és egyházi elöljáróságok, valamint a n. érd. építő-közönség kegyelmére Zomborban Heindhofer Róbert fűszerkereskedő urnál raktárt tartok, hol saját gyártmányu

Portland cement és vízhatlan mész

folytatosan legjobb s egyenlő jó minőségben kapható.

Arjegyzők s magyarízát kívánatra készségeggel megküldöttik.

Páris 1867. Bronz-érem. Keeskemét 1872. Ezüst-érem. Ujvidek 1875. Arany-érem. Szeged 1878. Erdem-érem. Triest 1883. Arany-érem.

Sarg glicerin fog-eremeje. A fogak rövid használat után nieszépsége. Kizárólag fogtisztítószer.

KALODONT

Közegészségügyi hatóság által megvizsgálva. Igen hasznos utra. Ilatosan fölűditő. Artatlan a leggyengédebb fogmázra is.

NB. Németországban, Franciaországban stb. a legnagyobb eredménnyel van bevezetve az udvarnál, a legnagyobb körökben valamint a legegyszerűbb polgár házában is használatban. Kapható gyógyszereszek s illatszerekosznál stb. 1 darab ára 35 ler.

A SOULAC-I APÁTSÁG (Francia-Ország) Dom MAGUELONNE, prior Főtisztelendő Benedek rendi atyái

FOGVIZE, FOGPORA ÉS FOGPASTÁJA

2 ARANY ÉREM : Brüssel 1880, London 1884

A legmagasabb kiáltatások Feltaláltatott az 1373 ik éven BOURSAUD PÉTER prior által

A Főtisztelendő benedekrendi atyák fogvizének használata, naponkint néhány cseppet vízbe véve, megakadályozza és gyógyítja a fogak odvasságát melyeknek fehérséget és szilárdságot kölcsönöz, a menyiben a foghúst erősíti s teljesen egészségesé változtatja.

Szolgálatot tesznek tehát olvasóinknak, midőn őket ezen rigi et practicus készítményekre figyelmeztetjük, melyek a legjobb gyógyszeret és a fogtájás ellen egyedülű óvszert képezik.

A ház magyaltatott 1807. és 1808. évi Francia Királyi Vezetőgyűzők **SEGUIN** 184 & 188, rue Croix-de-Seyez BORDAUX

Kapható minden nagyobb illatszerekosznál, gyógyszerárakban és legjól kereskedésben.

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár részv. társaság

BUDAPESTEN.

GYÁR és IRODÁK: VÁROSI IRODA és RAKTÁR: VI. külső véczi-út 1000.00. szám. VI. Podmaniczky-utca, 14. szám.

Ajánlja kitűnő szilárdszerkezetű, számos első díjjal kiíntetett:

SCHLICK-féle szabadalmazott 2 és 3 vasú ekéit és szabadalmazott mélyítő ekéit, mélyítő ekéit önzetékkel, eredeti SCHLICK és VIDATS-féle **EGYVASU EKÉIT,** talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengeréit, SCHLICK-féle szabadalmazott „Haladás” sorbavető-gépeit

Szörvavető gépek, többvasu ekékre alkalmazható tengeri- és repültető készülékek. Készletben vannak továbbá: gőz- és jarganyeselő készülékek, gabonatisztító rostak (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók és daralók, őrlőmalomok és olajmalom-berendezések. Eredeti amerikai kévektől és marokrakó arató-gépektől is fűkaszó gépek.

Legjutányosabb árak. — Előnyös fizetési feltételek.

Arjegyzők kívánatra ingyen és bérmentve.

Mintaraktár Zomborban: ROMBAY DEZSÓ urnál.